

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 3193/05
13.04.2006. година
Београд

Сгзз. 53/06

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Мирјане Грубић, Весне Поповић, Јасминке Станојевић и Миломира Николића, чланова већа, у парници тужиоца АА, чији је пуномоћник АБ адвокат, против туженог "ББ", ради стицања без основа, вредност спора 74.555,00 динара, одлучујући о ревизији и захтеву за заштиту законитости тужиоца изјављеном против пресуде Окружног суда у Београду Гж.бр.2657/05 од 18.5.2005. године, у седници одржаној 13.4.2006. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Окружног суда у Београду Гж.бр.2657/05 од 18.5.2005. године.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољен захтев за заштиту законитости тужиоца изјављен против пресуде Окружног суда у Београду Гж.бр.2657/05 од 18.5.2005. године.

Образложење

Пресудом Петог општинског суда у Београду П.бр.1224/04 од 24.9.2004. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да суд обавезе туженог "ББ" да му исплати 74.555,00 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од 1.1.1999. године као дана обављеног вештачења па до исплате, а у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Окружног суда у Београду Гж.бр.2657/05 од 18.5.2005. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а после добијања обавештења Републичког јавног тужилаштва да неће подићи захтев за заштиту законитости тужилац је благовремено поднео захтев за заштиту законитости против нижестепених одлука због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу чл. 386. ЗПП-а ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/77, 36/77... и "Службени лист СРЈ", бр. 27/92, 31/93, са каснијим изменама и допунама), који се примењује на основу чл. 491. ст. 4. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр.125/2004) и нашао да је ревизија неоснована.

Одлучујући о дозвољености захтева за заштиту законитости у смислу одредбе чл. 421., у вези чл. 401. ЗПП-а ("Службени гласник РС", бр.125/04), Врховни суд сматра да захтев није дозвољен.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из чл. 354. ст. 2. тач. 11. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а нема ни битних повреда одредаба парничног поступка на које се указује у ревизији.

Према утврђеном чињеничном стању, 28.5.1986. године закључен је уговор између тужиоца – власника самосталне занатске радње и "ВВ", којим је тужилац добио статус удруженог занатлије са свим правима и обавезама које проистичу из овог уговора, с тим што Задруга има овлашћење да ступа у правни промет са трећим лицима у своје име и за рачун удружених занатлија, а чл. 5. ст. 2. одређено је да занатлија нема право да кореспондира непосредно са главним наручиоцем, него да то може чинити једино преко Задруге. Тужени "ББ", као наручилац посла је са "ВВ" уговорио испоруку – куповину 21000 ПВЦ врећа димензија 550 x 1100 x 0,16, а, потом је "ВВ" извођење уговореног посла поверила свом задругару – тужиоцу, који је и извршио испоруку уговорене робе туженом, о чему је "ВВ" сачинила отпремницу – закључницу од 19.2.1991. године. Тужени је требало да уплату изврши "ВВ" у року од 30 дана, али роба није плаћена ни задрузи, нити тужиоцу, због чега је тужилац поднео тужбу 1.9.1995. године. Из мишљења судског вештака финансијске струке произилази да вредност артикла, на дан вештачења, износи 74.555,00 динара. Иначе, дописом од 18.11.1993. године "ВВ" обавестила је туженог да, с обзиром да није измирио обавезу плаћања рачуна од 19.2.1991. године за испоручену робу, ће сва даља потраживања од њега вршити кооперант – тужилац.

На утврђено чињенично стање, правилно је примењено материјално право и то одредбе чл. 374., чл. 438. и чл. 440. Закона о облигационим односима.

Нижестепени судови су правилно оценили истакнути приговор застарелости потраживања и закључили да је основан, тако да је имало места одбијању тужбеног захтева. Чланом 374. ст. 1. Закона о облигационим односима регулисано је да међусобна потраживања правних лица из уговора о промету робе и услуга, као и потраживања накнаде за издатке учињене у вези с тим уговорима, застаревају за 3 године. С обзиром да је спорни уговорни однос настао између правних лица, тј. "ВВ" и туженог "ББ", извесно је да се, у конкретном случају, примењује краћи – трогодишњи рок застарелости из цитиране законске одредбе. При том, после извршене цесије потраживања од стране "ВВ", на тужиоца, о чему је обавештен дужник – тужени, тужилац (пријемник) стекао је према дужнику иста права која је уступаца имао према дужнику до уступања (чл. 449. Закона о облигационим односима) па тако и право на исплату дугованог износа судским путем у року од 3 године од дана доспелости потраживања. Имајући у виду да је спорно потраживање доспело 30 дана од дана извршене испоруке робе, 19.3.1991. године, тужилац је могао да захтева наплату најкасније до 19.3.1994. године. Како је тужба у овој парници поднета 1.9.1995. године његово потраживање је застарело.

Неосновани су наводи у ревизији да је требало применити општи рок застарелости потраживања због тога што је тужилац лично, као физичко лице, произвео робу и испоручио је туженом, с тим што је, при томе, "ВВ" била само посредник. Напротив, из отпремнице – закључнице бр. 7/91 од 19.2.1991. године се види да ју је издала "ВВ" за туженог, са којим је очигледно она била у уговорном односу, што је у складу и са садржином уговора закљученог 28.5.1986. године између тужиоца и поменуте задруге, а због чега је задруга извршила и уступање потраживања према туженом тужиоцу. Дакле, предмет спора, у овој правној ствари је извршење уговорне обавезе из уговора сачињеног између "ВВ" и туженог "ББ", Задруга је, најпре, затхевала од туженог да преузету обавезу према њој извршити а, потом, је пренела потраживање на тужиоца, који је као поверилац ступио на место задруге и према туженом могао да има иста она права која је имао претходни поверилац на чије место је ступио у овом облигационо правном односу. У оваквој правној ситуацији туженом је дата могућност да истакне пријемнику поред приговора које има према њему и оне приговоре које је могао истаћи уступацу до часа кад је сазнао за уступање (чл. 449. ст. 2. ЗОО).

Није основано истицање подносиоца ревизије да понуда туженог одређене робе тужиоцу по лагер листи од 28.7.1994. године представља у смислу чл. 366. Закона о облигационим односима писмено признање застареле обавезе која се може сматрати одрицањем од застарелости. Ово из разлога што означено писмено не садржи јасно, одређено и изричито признање застареле обавезе, што је нужно да би се могло протумачити као одрицање од већ настале застарелости.

Како се осталим наводима у ревизији не доводи у сумњу правилност побијане одлуке, на основу чл. 393. ЗПП, одлучено је у ставу I изреке.

Одредбом чл. 417. Закона о парничном поступку одређено је да Јавни тужилац може подићи захтев за заштиту законитости због битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 361. ст. 2. тач. 5. истог Закона (ако је противно одредбама овог Закона суд засновао своју одлуку на недозвољеним располагањима странака – чл. 3. ст. 3.ЗПП-а). Чланом 3. ст. 2. ЗПП-а предвиђено је да странке могу слободно располагати захтевима који су стављени у току поступка. Оне се могу одрећи захтева, признати захтев противника и поравнати се. Дакле, овим одредбама изражено је начело диспозиције странака које се огледа у овлашћењу да слободно располажу захтевима које су ставиле у поступку. Међутим, на основу ст. 3. истог члана, суд неће уважити располагања странака која су у супротности са принудним прописима, јавним поретком и правилима морала.

У овој парници, судови нису засновали одлуке на недозвољеним располагањима странака у смислу чл. 3. ст. 3. ЗПП-а, зато што не постоје ни непосредна а ни посредна располагања странака. Парничне странке се нису одрицале захтева, признале захтев противника, нису се поравнале, нити је одлука заснована на признању чињеница, односно изостанку са првог рочишта. Због тога, нису испуњени услови за изјављивање захтева за заштиту законитости, с обзиром да није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из чл. 361. ст. 2. тач.5. тог Закона. Уосталом, и подносилац захтева за заштиту законитости је навео да га изјављује једино због погрешне примене материјалног права.

Иначе, од 23.2.2005. године, када је ступио на снагу Закон о парничном поступку, Јавни тужилац може подићи захтев за заштиту законитости само због битне повреде одредаба парничног поступка, која се односи на недозвољено располагање странака. Парничне странке, пак, могу изјавити захтев за заштиту законитости једино из разлога који је предвиђен и за Јавног тужиоца, јер не могу у поступку имати више права у коришћењу тог правног лека од Јавног тужиоца. При том, обавештење надлежног Јавног тужиоца странкама по чл. 418. ЗПП-а да се могу користити овим правним леком, такође, не може бити основ за изјављивање захтева за заштиту законитости, из разлога који није предвиђен чл. 417. тог Закона.

Стога је на основу чл. 404. у вези чл. 421. ст. 2. ЗПП-а одлучено као у ставу II изреке.

Председник већа-судија,

Предраг Трифуновић, с.р.

За помоћ судије

за тачност отправака

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

нн